

A rendőrlóból lett OLIMPIKON

Épp a minap olvastam egy érdekes cikket George és Monica Theodorescuról, amikor egy orosz barátomtól jött a hír, elment az orosz csoda, az orlov trotter, a gyönyörű szürke Balagur, akit még volt szerencsém fotózni 2005-ben, éppen akkor, amikor lovasával, Alexandra Korelovával először feltűnt Aachenben. A tökéletes piaffot bemutató ló nagy szenzáció volt.

Balagur, a furcsa kinézetű „szörnyeteg” először ügetőlóként kezdte pályafutását, és bár karrierje elején nyert két versenyt, nem volt elég gyors ahhoz, hogy ebben a szakágban folytassa. Így lett belőle rendőrló Nyizsnyij Novgorodban. Alexandra a rendőrlóval melletti istállóban lovagolt és egyazon fedelesben edzett a rendőrökkel a téli hónapokban. Ott figyelte fel először Balagurra, amint egy díjlovasmester díjlovasfeladatokat tanított neki. Ekkor azonban még nem tulajdonított nagy jelentőséget neki. Balagur feltűnt helyi díjlovasversenyeken is, mint kölcsönlő, ekkor vette észre az akkor bírónaként részt vevő olimpión, Elena Petuskova. Szólt Anatolij Balkinnak, aki annak a lovasklubnak és annak a nagydíjas lónak volt a tulajdonosa, akit Alexandra lovagolt. Épp ez idő tájt szakadt félbe a karrierje Alexand-

kifejezetten „büszke” volt, amikor az edzések végén megdicsérte. Alig hét hónapot dolgoztak együtt Németországban, máris készen állt a 2002-es jerezi lovas világbajnokságra. Alexandra – bár először zavarban volt, hiszen nem nagyon látta orlov ügetőt a díjlovaslónégyszögben –, csodálattal adózott Balagur hihetetlen intelligenciájának, dolgozni akarásának. Igaz, a sikerhez vezető út nem volt zökkenőmentes, mert Balagur csak akkor tett meg mindent a lovasáért, amikor már maximálisan bízott is benne. A kezdeti nehézségek ellenére szerencsére Balagur imádta Theodorescut és Alexandrát is, így semmi sem állt a fényes díjlókarrier útjába. Ugyan csak 12 évesen kezdte, de 2004-ben már részt vett az athéni olimpián, indult Európa-bajnokságon és világbajnokságon, kiváló egészségének és munkaked-

gyon ritkán hibázott. A „táncoló ló” három erőssége, a piaff, passzázs, perdülés tette őt igazi közönségkedvencé, de nemcsak ezen feladatok tökéletes technikai kivitelezése, hanem az az életöröm is, ahogy előadta. Bár kiváló egészségnek örvendett, 2009-ben a windsori Eb után nyugdíjazta lovasa, visszatért Moszkvába, Balagur pedig élete végéig a Theodorescu család szeretetét élvezhette.

A THEODORESCU CSALÁD

George Theodorescu Romániában született, eredeti foglalkozása ügyvéd, de életét a lovaslónak és a lovaknak szentelte. Még hazája színeiben vett részt a stockholmi olimpián, emellett tagja volt a román sí- és rögbiválogatottnak is. 1958-ban politikai menekülteként disszidált Németországba, ahol ismert lovas és edző lett. Dolgozott a német olimpiai bizottságnak Warendorfban, ahol megismerkedett Inge Winklerrel (Inge Fellgiebel), a világhírű díjugratólovas Hans Günter Winkler akkori feleségével. Miután Inge elvált, feleségül vette Theodorescu. Inge Lengyelországban nőtt fel a Janow Podlaski állami ménest vezető közismert hippológus, Hans Fellgiebel lányaként. Szülei háza Stauffenberg gróf ellenállási csoportjának központja volt, ők voltak azok, akik a második világháború idején Hitler meggyilkolását tervezték. Nagybátyja, Erich részt vett az összekövésben, ezért felakasztották. Apját börtönbe vetették, de a háború után kiszabadult. Inge lovakat képezett a német hadseregnek, 1950 és 1970 között az egyik legjobb lovas volt Németországban. Kétszeres német válogatott, nagydíjas díjugrató és díjlovas, háromszor indult a díjugrató Hamburgi Derbyn és háromszor nyerte meg zsinórban a női díjlovas Derbyt. Ő az egyedüli nő, aki a díjugrató és a díjlovas Derbyben is lova-

„Elég volt csak egy ugrásváltást látnia,
tudta, hogy jó ló, és szinte parancsba adta,
hogy vigyék hozzá képezni”

ra nagydíjas lovának egy sérülés miatt. Balkin egy szakértő véleményére is kíváncsi volt a ló megvásárlása előtt, ekkor látta meg Balagurt először videón George Theodorescu. Elég volt csak egy ugrásváltást látnia, tudta, hogy jó ló, és szinte parancsba adta, hogy vigyék hozzá képezni, mert óriási potenciált lát benne. Azt mondták, nagyon nyugodt ló, képes órákig egyhelyben állni a futballmecsceken, semmi nem ijeszti meg. Mikor Theodorescuékhoz került, akkor tudatosult igazán bennük, milyen intelligens lóval van dolguk. Olyan sajátos kapcsolat alakult ki George és Balagur közt, ami nagyon ritka. A ló mindent George-ért tett meg, imádta őt,

vének hála 18 éves korára érte el a csúcspontot 2008-ban Aachenben, a CDIO nagydíjban megszerzett harmadik helyével, illetve az ugyanebben az évben rendezett hongkongi olimpián elért ötödik helyével. Igazi közönségkedvenc volt! Alexandra tudott olyan európai rajongókról, akik csak Balagur miatt vettek repülőjegyet Hongkongba. A torinói Európa-bajnokságon ő volt az egyetlen ló, amelyet felállva, ovációval ünnepelt a közönség. A bírónak is kuriózum volt őt bíráltni. Fajtájából adódóan nem volt nagy mozgású ló, a nyújtásai nem voltak elég kifejezőek, viszont hihetetlen képességgel rendelkezett az összeszedett munkára és na-

golt. Férjével és Monica nevű lányával díjlovakat képzett, amikor pedig előbbiekre versenyeke utaztak, ő volt a család háttér. A vasfüggöny lehullása után sokszor visszatért Lengyelországba, hogy az ottani díjlovagló-sportot segítse, a lengyel válogatott edzőjeként is dolgozott. Lánya többszörös Európa-bajnoki és olimpiai csapataranyérmes díjlovas és edző. George Theodorescu 2007-ben halt meg 81 éves korában agyvérzésben. Felesége, Inge hosszas betegség után 2010-ben, 84 éves korában távozott.

Chris Hector, az ausztrál The Horse Magazine főszerkesztője olyan szerencsés volt, hogy meglátogathatta a Theodorescu családot birtokukon, a Lindenhof Ménesben még George Theodorescu halála előtt. Betekin-

terrierje a lányuknak, ezen felül pedig egy házörző rottweilerjük. A szereposztás változhat, de a karakterek maradnak. Terry, Monica terrierje igazi terrorista, igazi karakter. Monica szerint kannibál, állandóan répát lop a lovaktól. A legrosszabb pedig az, amikor a folyosón kikötött ló orra előtt marcangol szét egy répát és eszi meg.

A répa nagy szerepet játszott a Lindenhof napi életében. George zsebei mindig tele voltak répákkal, plusz egy késsel, amellyel lovaknak méretezett falatokat vágott belőlük. Az emberek gyakran tesznek olyan megjegyzéseket, hogy ők bizony soha nem adnának répát a lovaiknak csak úgy, hiszen a lónak az a dolga, hogy szolgálja az embert. Vajon miért van ez? George Theodorescu

31 éves korában disszidált politikai menekültként Németországba. Amikor megérkezett, azt látta, hogy minden nagyon szervezeten zajlott, a versenyek, a minősítések. Akkoriban a lovakkal való munkát és a programlovaglást is sokkal komolyabban vették. Igaz, akkoriban a nagydíj még 16 perces volt. „Ma már sokkal rövidebb, mert az emberek azt mondják nincs idő”, Theodorescunak viszont az volt erről a véleménye, hogy, akinek nincs ideje a lovakra, az inkább ne foglalkozzon velük. „A lovaknak négy lábuk van, ez a lovasok problémája. Mi, emberek két lábon járunk, teljesen más a súlypontunk, mint négylábú társunknak. Az ember úgy tud egyhelyben megfordulni balról jobbra, mint egy katona. A lóval viszont fordulatot kell lovagolnunk és ez egy olyan probléma, ami semmilyen más sportágnál nem fordul elő. A két, különböző egyensúllyal rendelkező sporttársnak végül közösen kell egyensúlyba kerülnie, ami csak tehetséggel és munkával érhető el. Ha a légtornászok nehezebbé akarják tenni a produkciójukat, akkor a vállukra vesznek még egy embert, és ha az az ember hibát vét, mindketten leesnek. De mindkettőjüknek ugyanott van a súlypontja. Ugyanezek a szabályok vonatkoznak a lóra és lovasra is, de nekik teljesen más a súlypontjuk” – fejtette ki egyszer a szakember.

„Láttam egy balerinát a Bolsoj Balett előadásán Londonban. A hihetetlen előadás után a balerina visszajött a színpadra, lábujjhegyre állt és előadott 30 piruettet. A közönség kikészült. Minden egyes piruett után tapsoltak és hangosan sikoltottak. Amikor befejezte, álló ováció fogadta. A balerina csak lehajtotta a fejét és alázatosan elfogadta a dicséretet. Elhagyta a színpadot, majd visszatért és harminc piruettet csinált a másik lábán. Ettől a közönség tényleg megvadult. Felálltak a székeikre és úgy tapsoltak. A balerina ismét kissé lehajtotta a fejét és alázatosan elfogadta a tapsot. Amikor ezt átültem a lovaglásra, akkor a középvnalat nézem, és a köszönés utáni pillanatok. Amikor azt látom, hogy a lovas felemeli az öklét és önünneplő módon lengeti a karját, eszembe juttatja az alázatos balerinát, aki a művészete és a még magasabb szintű tökéletesség felé elkötelezett. Az ilyen viselkedésű művész lesz képes megtanulni a lovak képzettségének művészetét” – olvashattuk

■ Alexandra Korelova és Balagur debütálása Aachenben 2005-ben

tést nyerhetett a Theodorescu család mindennapjaiba és az edzésekre, az ott töltött időt pedig ekképp summázta: „George és Monica Theodorescu kulturált, finom emberek, akik pont így edzenek és lovalognak.”

BALAGUR OTTHONA CHRIS HECTOR SZEMÉVEL

A Lindenhof Ménes, ahol a Theodorescu család lakott, családias légkörűként jellemezte a The Horse Magazine főszerkesztője, és nem kerülte el a figyelmét, hogy „a kutyapopuláció létszáma sosem változott”. Mint írta, mindig volt egy francia bulldogja a feleségnek, egy agara a férjnek, egy fox-

szerint ez rossz felfogás. „Amikor valami újat kérünk a lovaktól, egy kicsit megijednek, de ha kedvelnek minket, ismerik a hangunkat, tudják, hogy mindig van számukra valami finomság nálunk, az mindent sokkal könnyebbé tesz. A lovak nagyon intelligensek, nekünk kell megtalálni az utat hozzájuk, hogy megértessük magunkat velük.”

GEORGE THEODORESCU TRÉNINGFILOZÓFIÁJA

Egyedi filozófiája szülőföldjéről, Romániából ered, ahol a világháború előtti időkben nagyon magas szintű volt a lovaglás, Theodorescu is kiváló edzőtől tanulhatott.

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT

ugyancsak Theodorescu gondolatmenetét. „A díjlovaglás nem csak egy sport. Igen, részben a versenyzésről is szól, és arról, hogy megpróbáljunk elsők lenni, de a díjlovaglás csak akkor gyönyörű, ha jól végzik, amikor a lovaglás és a ló tánca harmóniában van. Ha a lovas még nem érte el ezt a szintet, otthon kell maradnia. Nem szabad nyilvánosan fellépnie” – vallotta.

George mestere a földről idomításnak, melyhez hosszú pálcát használt. Athenában ezt nem engedték, ezért helyette a zsebkenődjével itegetett ütemre, amire Balagur úgy reagált, mintha pálcát lett volna a kezében. A steward berohant a pályára és azt mondta: ne használjon pálcát, mire George azt kérdezte: Hol lát itt pálcát?

HA NINCS IDŐD, NE LOVAGOLJ!

Lássunk néhány érdekes gondolatot Chris Hector interjújából is, amelyet George és Monica Theodorescuvall készített.

Monica lovaglását nézve rögtön feltűnt, hogy

zéig. De soha nem előlről hátrafelé, ezért nem kerülhet a ló homlokvonala soha a függőleges mögé. Olyan szárkapcsolat a cél, ami nem lehet túl könnyű, mert az azt jelentené, hogy a zabla mögé került. Folyamatos kapcsolatra van szükség, de a lovason múlik, hogy ez a kapcsolat mennyire sok vagy kevés. Az edzésen látott ló már elég erős ahhoz, hogy elég önhordása legyen. Nincs szükség rá, hogy Monica „tartsa” a lovat, mert megfelelően a súlypontja alá lép, amihez megvan a megfelelő ereje. A félfelvelelek nagyon könnyen átmennek rajta, a ló átengedővé vált, ezáltal „könnyű” elől, mégis van kapcsolat a szájával.

Az ütemnek, a kadenciározottságnak mindig ugyanolyannak kell lennie. Ügetésben, balra, jobbra, féloldalazásnál, kör lovaglásánál, az ügetés nem változhat. Ettől lesz a lónak egyszerű az önhordás. És természetesen a félfelvelelek, amelyeket a szemléző nem biztos, hogy lát, hiszen a félfelveleleknek láthatatlannak kell lenniük... Egy-egy edzés

tartani a lovat, hogy alálépjen, aztán elvégezni a félfelvelet, úgy, hogy megtartod a lovat a lábaiddal és az üléseddal, és nem engeded szét újra. Ekkor azt érzed, hogy puha lesz a háta, és a nyaka felemelkedik, érzed, hogy támaszkodik. Ez a félfelvelet. De közben soha nem zavarod meg az ütemet.” George Theodorescu lovardájában nincs helye a hiperflexiónak. „Ha valakinél észrevenném, hogy a lova feje a szügyénél van, azt mondanám, hogy szálljon le a lóról, nem akarom ezt látni” – mondta. „Szentségtörés úgy lovagolni”. A túl sok semmiből sem jó. Eközben példának Monica és a sárga Whisper féloldalazását mutatja, amely olyan, mint egy tánc. „Néha az emberek felkiáltanak, nézd azt a féloldalazást, mekkora az átlépés! Pedig csak úgy keresztezi a lábát, mint egy epilepsziás. Miközben a féloldalazásnak olyannak kell látszania, mint egy tánc.”

George Theodorescu szerint a lovasok ma úgy gondolják, nincs elég idejük, gyorsabbnak kell lenniük. „Ha nincs időd, ne lovagolj! Szükséged van tehetségre, de türelemre is, úgy kell a lovadra tekinteni, mint egy barát, nem mint egy gépre” – mondta.

Akkoriban, amikor Németországban kezdett, a bírókkal együtt képezték a lovakat, a bírók pedig a lovasságtól jöttek, egész életüket a lovak között töltötték, lovakkal dolgoztak. „A program végén megkaptad a protokollt a bírótól a pontozással és a szöveges értékeléssel – miben hibáztál, mi volt jó és mit kell tenned, hogy jobb legyél. A háromnapos versenyeken így tudtunk javítani a következő napra. Együtt képeztük a bírókkal a lovainkat. Ma a bírók különböző országokból jönnek, a régi protokoll nem létezik. Gyakran nagyon különböző pontokat adnak, ettől a lovasok összezavarodnak. Pedig a bíróknak segíteniük kellene a lovasokat, nem csak pontokat adni. Hogyan is tanulhatna a lovas, ha az egyik bíró azt mondja fehé, míg a másik azt, hogy fekete?”

Ahogy azt Chris Hector is tapasztalta, George Theodorescu egyike volt azon mestereknek, akik a legmeghatározóbb alakjai a modern díjlovaglásnak. Az ő hihetetlen szenvedélye, a lovak iránt érzett óriási szeretete és alázata tette Balagurt rendőrlóbból olimpikonná. Nyugodjanak békében.

■ George és Monica Theodorescu

a lova ornyerge sosem kerül a függőleges mögé, ami ugye az elméletben mindig úgy is van, viszont a gyakorlatban sokszor nem ezt látjuk. Monica ezt azzal magyarázta, hogy mindig hagyni kell esélyt az előremozgásra, akkor is, ha egy kicsit többet kérünk hátulról, vagy felébresztjük a lovat, ha ellustult. Hogyan látja ezt a lóról? Nem látja, de érzi, hogy az az energiaáramlás, kapcsolat, amit a ló szájával szeretne elérni, hátulról jön, az aktív és elengedett hátsó lábakkól, a ló hátán és nyakán keresztül a száron át a ke-

alatt Monica több száz félfelveletet alkalmaz. Gyakran látni edzőtáborokban, hogy amikor azt mondja, félfelvelet, a lovasok meghúzzák a szárat és aztán engednek. A lónak lesz egy kis szünet, aztán előlről kezdődik, ez bezavar az ütembe. Ilyenkor Monica azt szokta mondani, ez nem félfelvelet, csak szárhúzó. „A félfelvelet az, amikor először is felveszed a lovat hátulról, aztán nem engeded ki a másodperc töredékéig, de akkor is együtt lovagolsz a lóval. Soha nem zavarva meg az ütemet. Először meg kell

Somogyvári Anett